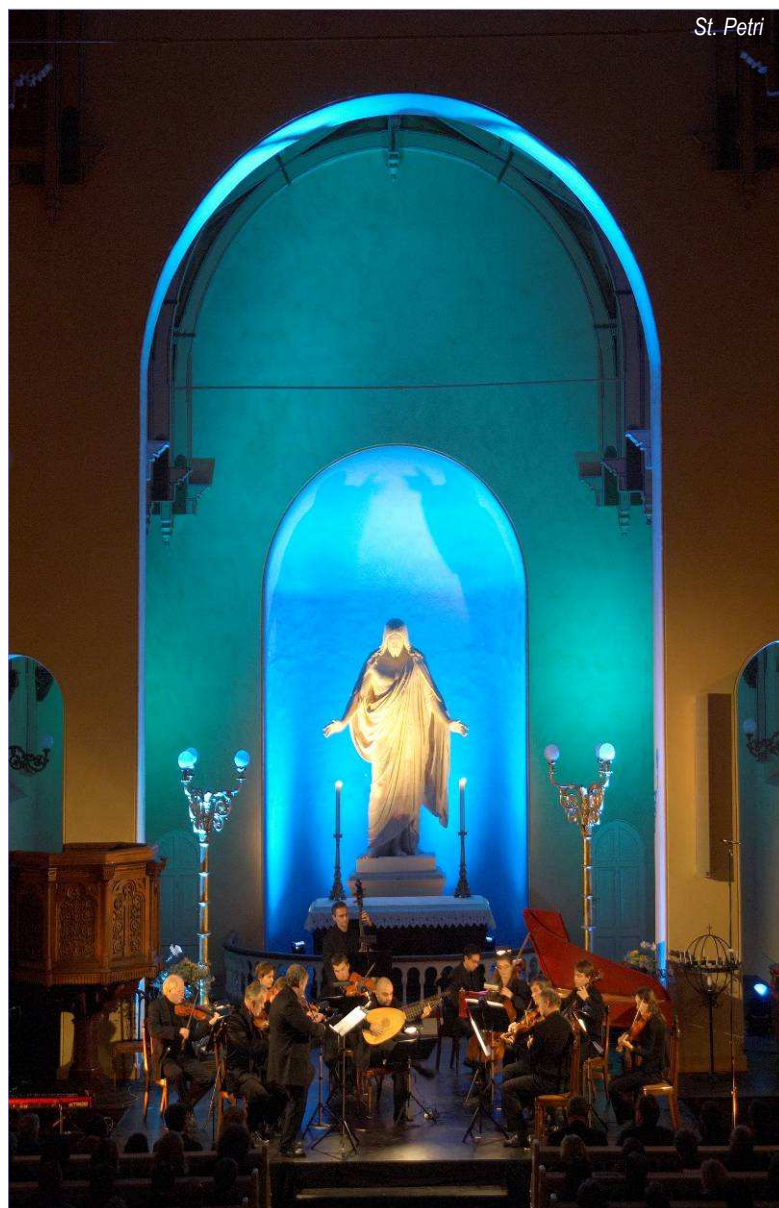

St. Petri

Årsrapport 2007

Stavanger bispedømme

Sandnes barnegospel ved 125-årsjubileet i Sandnes kirke september 2007. Foto: Simon R. Bognø

Årsrapport fra Stavanger bispedømme 2007

1. En vurdering av situasjonen i bispedømmet.

Tallenes tale 2007

I perioden 2001 – 2006 steg totalframmmøte nærmere 8 %. I 2007 har vi registrert 618.575 gudstjenestedeltagere på søndager og helligdager. Det er en nedgang på 3,1 %. Det er med beklagelse vi registrerer at den positive utviklinga de foregående fem år nå viser en negativ tendens. I de fleste prostiene er det små utslag, mens det særlig i Søre Ryfylke prosti og i Karmøy prosti og i noen grad i Haugesund prosti og i Jæren prosti er røde tall. Samlet gudstjenesteframmøte på alle typer gudstjenester i bispedømmet i 2007 viser at 736.705 deltok. IMI – kirken er ikke med i tallmaterialet, men denne forsmalingen har et gudstjenesteframmøte på ca. 800 søndag etter søndag året igjennom med unntak av sommermånedene.

De foreløpige dåpstallene viser en mindre tilbakegang som for året før. Tilbakegangen er på ca. 0,9 % fra 4424 døpte i 2006 til 4382 i 2007. Folketilveksten i Rogaland m.h.t. antall født med tilhørighet Dnk skulle motvirke den synkende tendensen vi ser. Det gjør den ikke. Det er et tegn på at folkekirken i Rogaland deler de samme utfordringer som resten av kirken. Tilbakegangen er tydeligst i Haugesund, de to Stavanger prostiene og Tungenes prosti. Dåpstallene er økende på Jæren og i Sandnes.

Konfirmanttallene i bispedømmet har steget jevnt og trutt fra 3883 i 2000 til 4347 i 2007 med et toppår i 2006 på 4471. Det er noen menigheter i Haugesund, Stavanger og Sandnes som samlet sett har en tilbakegang i antall konfirmanter på 124. Med landets yngste befolkning

nest etter Akershus fylke og med et mangfoldig konfirmantarbeid med stor innsats av ansatte og frivillige har vi grunn til å forvente god deltagelse i konfirmantarbeidet.

Menighetsutvikling.

KKD og KR tør være kjent med at Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd har arbeidet aktivt med utviklingen av en strategisk gjennomtenkt tilnærming til arbeidet med menighetsutvikling i bispedømmet. Det gjelder både menighetsutviklingen i rammen av de geografiske menighetene og den fornyelse som skjer innen organiseringene av de frivillige kristelige organisasjonene. Utredningen ” Menighetsutvikling i Stavanger bispedømme” fra 2005 har vært et vesentlig bidrag i så måte.

I 2007 ser en fortsatt en tendens til utvikling av ”fullskala” fellesskap i foreninger som omformes til forsamlingskirker i regi av organisasjonene. Særlig merker vi dette i Egersund, Varhaug, Nærbø, Bryne, Klepp, Sandnes og Stavanger. Tendensen er ikke så sterk i nord-fylket og Ryfylket. Det er hovedsaklig Normisjon, Norsk luthersk Misjonssamband og Vestlandske Indremisjonsforbund som er pådrivere i disse prosessene. Det føres en god samtale med Normisjon både i lokalmenighetene og på bispedømmenivå. Med de andre organisasjonene er samtalene av mer sporadisk karakter.

Vi registrerer at en del menighetslemmer i Dnk kommer i lojalitetskonflikt m.h.t. hvor en skal bidra med frivillig innsats. Lojaliteten overfor den lokale menigheten er tydeligvis stor.

I den grad dåpshandlinger som utføres i forsamlingene registreres i kirkebøkene, er det fortsatt et fåtall som lar sine barn døpe på bedehusene. Konfirmantflokkene på bedehusene er relativt små. Og noen av de konfirmantene som deltar i forsamlingenes konfirmantopplegg ønsker at selve forbønnshandlingen skal skje sammen med jevnaldrende i kirkehusene.

Det er en gjennomgående inntrykk at den teologiske uro i Dnk gir næring til noe av den forsamlingsdannelsen vi ser i bispedømmet.

Det norske Misjonsselskap satser også tungt på menighetsbyggende arbeid i bispedømmet, men dette skjer normalt i nær kontakt og forståelse med MR, FR, biskop og BDR. I hovedsak har NMS vært involvert i menighetsplanting i Sandnes og Jærområdet. I 2007 er Vedavågen i Åkra sokn på Karmøy utpekt som nytt satsingsområde. NMS har også tatt opp drøfting med bispedømmet om utvikling av en gruppebasert ungdomsmenighet i Stavanger sentrum.

Ulike pinsemenigheter opplever en betydelig vekst i sine ungdomsmenighetssatsinger i Sandnes og Stavanger. Rekrutteringen skjer i det vesentligste fra medlemmer i Dnk. Dette problematiseres ikke i de relativt åpne økumeniske ungdomsfellesskap som nå bokstavelig talt har mye vind i seilene. Vi kan ikke se at dette så langt resulterer i noen økning i utmeldelser fra Dnk. For unge voksne som søker menighetsfellesskap er kulturuttrykk, mulighetene for å møte mange i samme aldersgruppe og strek visjonær menighetsprofil viktigere enn kirketilhørighet. Særlig sentrumsmenighetene i Dnk i våre største byer er f.t. ikke i stand til å møte disse behovene.

I noen lokalmenigheter er engasjementet stort for å nå lenger ut. Det gjelder primært i nye utbyggingsområder uten tidligere menighetsarbeid. I 2007 ser vi et slikt voksende engasjement i Norheim menighet i Karmøy prosti, Hinna menighet i Ytre Stavanger prosti og Egersund menighet i Dalane prosti.

Mange menigheter er på leiting etter gode analyseredskaper til hjelp i bedømmelsen av egen situasjon. Vel 30 menigheter benytter seg helt eller delvis av de redskaper Naturlig menighetsutvikling bidrar med. Gjennomgående kommer gudstjenestefeiringen i disse menighetene

rimelig godt ut i analysene, mens engasjert trosnivå forstått som personlig fromhetsliv og vilje til å investere tid og penger i innsats for menighet og misjon kommer relativt svakt ut.

Landets første valgmenighet: ByMenigheten – Sandnes

Vi er midt i forsøksperioden for denne valgmenigheten. Forsøket startet formelt opp 01.01.06 og strekker seg ut 2008. Høsten 2007 ble det gjennomført en midtfaseevaluering i regi av IRIS.

Denne er lagt fram for Stavanger bispedømmeråd til drøfting. Det er høsten 2007 30 cellegrupper. En liten nedgang i antall grupper. Gudstjenestene feires normalt på et bydelshus. Kapasiteten er sprengt. Maks 300 Ca. en gang i måneden feires gudstjenestene på kulturhuset. Der er deltagelsen noe større. Her er kapasiteten ca. 600 mens det i snitt møter ca. 400. Ved noen anledninger adskillig flere. Leie av kulturhuset koster vel 20.000 pr.gang! I 2007 merker menigheten en viss utflating i gudstjenestedeltagelsen. Menigheten står overfor grunnleggende valg: Nye samlingslokaler med betydelig større kapasitet til enda høyere kostnader, eller flere halvstore gudstjenestefeirende fellesskap båret opp av 8-10 cellegrupper hvert sted, der menigheten samles sjeldnere til storgudstjenester.

Utflating i gudstjenestedeltagelse forklares delvis med for liten romkapasitet og delvis med skifte i stillinger. Det er imidlertid liten avgang fra menigheten med unntak av dem som grunnet nytt arbeid eller annet flytter fra byen.

Gudstjenestedeltagelsen har samlet sett ikke tappet nabomenighetene fra deltagelse. Denne har samlet sett steget jevnt og trutt i Sandnes prosti de siste 8 årene.

Forsøk med ny visitasordning i Stavanger bispedømme.

Stavanger biskop har i 2007 hatt et omfattende arbeid i gang for å utprøve en ny visitasordning i bispedømmet; dette ut fra ønske om en tettere og nærere kontakt med lokalmenighetene oftere enn gammel ordning tillot. Ut fra forsøksordningen skal det nå være mulig å visitere alle menighetene en gang pr. menighetsråds periode. Dessuten gjennomføres visitasene samlet prosti for prosti for å oppnå gode synergier og nødvendig effektivisering av ressursbruken.

Visitasen deles i faser. Den innledende fase består normalt av følgende hovedelement:

- individuelle tjenestesamtaler med den enkelte ansatte og med MR'lederne i alle soknene i prostiet ved prosten. Der prosten selv gjør menighetstjeneste gjennomføres samtalene av stabsmedarbeidere ved bispedømmekontoret
- forberedende møte med alle MR'ledere, sokneprester og KV'er / evt. daglige leder for å gjennomgå elementene i visitasen, tydeliggjøre mål og hensikt, samt ansvarliggjøre det lokale lederskap i arbeidet med forberedelse, gjennomføring og oppfølging
- visitasmøter i hvert enkelt sokn ved prost og medarbeider fra bispedømme administrasjonen, der styrke og utfordringer i den enkelte menighet løftes fram gjennom en tilrettelagt pedagogisk prosess med deltagelse av ansatte, tillitsvalgte i råd og utvalg, frivillige o.a. Menigheten ved MR-leder, sokneprest og daglig leder / kirkeverge får oppdraget med å forberede en allsidig menighetspresentasjon for egen menighet, offentlighet og biskop under selve visitasen
- prosten sørger for at det utformes en melding til biskopen i god tid før biskopen møter menighetene til visitas

Under selve visitasen inngår normalt:

- visitasdag i det enkelte sokn med stabsmøte, evt. møter med ulike grupper og lag, et menighetsrådsmøte og en åpen menighetssamling der menigheten presenterer seg selv og biskopens responderer

- møte med kommunen der det er nødvendig og ønskelig
- møte med bedrifter og institusjoner så langt det kan prioriteres
- prostidag for alle ansatte og tillitsvalgte der biskopen holder et strategisk foredrag, deltagerne samles i ulike temaseksjoner og dagen avsluttes med utsendelse/nattverd gudstjeneste
- en prostigudstjeneste; evt. flere alt etter geografiske forhold i det enkelte prosti

Visitass etter prøveordning ble gjennomført i Dalane prosti høsten 07. Erfaringene er så langt gode. Mer av innholde i visitassen ble lokalt forankret. Biskopen visiterte menighetene; ikke omvent. Utbytte lokalt stod i forhold til hvor mye ansatte og tillitsvalgte la ned av forarbeid og innsats. Erfaringen av prostiet som samlende enhet ble forsterket gjennom fellesgudstjeneste og prostidag. Visitassen ble konsentrert i formen i det enkelte sokn. Prøvegjenomkjøringen viste nok at tidsrammen for en del samlinger var for knappe. Dette blir justert ved runde to i neste prosti våren 08. Denne prøveordninga viser at en slik konsentrert visitass er arbeidskrevende for prosten, for lokal menighetsledelse, for mange medarbeidere ved bispedømmeadministrasjonen og sist men ikke minst for biskopen. Men visitassinstituttet får en styrket funksjon ved at biskopen oftere enn før tilstrekkelig ofte kan føre tilsyn og gi veiledning og oppfølging av den enkelte menighet. Om denne visitassordningen skulle bli den normale, vil den også utgjøre et vesentlig bidrag til bispedømmets samlede konsultative funksjon overfor menighetene.

Kirkebokføringen og dagsregisteret.

I mer enn 10 år har en av menighetene i bispedømmet hatt KKD's velsignelse til å prøve ut elektronisk kirkebokføring parallelt med gammel ordning. Erfaringene er svært gode m.h.t. elektronisk kirkebokføring, men irritasjonen merkbar over håndføring av kirkebøker samtidig. Også flere andre menigheter i bispedømmet driver nå parallell føring. Det tar mye unødig tid når vi nettopp bør effektivisere tidsbruken i en presset økonomisk tid i vår kirke. Flere FR har i 2007 på nytt etterlyst over Stavanger biskop om ikke tiden er overmoden for overgang til elektronisk kirkebokføring. De menigheter som har elektronisk kirkebokføring som ekstrasjøsne kan på en helt annen måte en tidligere ha et operativt register tilgjengelig på skjerm når det trengs. Vi har derfor – også i 2007 – etterlyst hos KKD og KR når overgang til elektronisk kirkebok kan påregnes. Vi er kjent med de utfordringene medlemsregisteret representerer for Dnk og de forutsetninger som dermed ikke er på plass for kirkebokføringen. Nå haster det å få dette på plass!

Også dagsregisteret må gjennomgås. Det er et register som utelukkende reflekterer deler av prestens særlige oppgaver. Vi trenger et register i Dnk som gir et bredere bilde at menighetens virke – i helg og hverdag!

Kirkebygging i en høykonjunkturtid.

Stavanger bispedømme kan glede seg over en betydelig kirkebygging like fra 1960 tallet fram til i dag. Det avdekker så vel den sterke folketilveksten i regionen, og dessuten at en rekke av de eldre kirkene ligger helt andre steder enn der folk bor.

Nå sliter alle de menigheter og FR som enten har kirkebygg under planlegging eller realisering.

Prisveksten har vært eksplosiv og oppdragene i et opphetet marked langt flere og større enn hva leverandørene makter å ta unna. Få tilbud kommer inn. Det gjelder særlig på grunn og betongarbeid. Og prisnivå er løftet til et urimelig nivå.

3 – 4 kirkebyggprosjekter lider f.t. under utslagene av høykonjunkturen. St.Petri kirke i Stavanger har merket dette med en samlet pris for rehabilitering på vel 100 mill. Deler av prosjektet er tatt ut grunnet prisutviklingen. Frøyland og Orstad nye soknekirke er under bygging. Foreløpig prislapp 62 mill. Kommunene Klepp og Time dekker 40 mill. Lokalmenigheten 22 mill. gjennom dugnad, givertjeneste etc. Det synes å bli ytterligere et påslag i pris på 4 mill. bl.a. grunnet finansielle kostnader. Hvem som skal ta den utgiften er usikkert. Det er ikke mulig å skaffe lånegaranti for disse siste 4 mill.. Derfor vurderer noen menighetslemmer å stille private garantier. M.a.o. utgiftene galopperer i et tempo som gjør det nødvendig å stille spørsmålsteget ved om kirkebyggprosjekt må stilles i bero inntil markedet har kjølnet betraktelig.

Vedavågen kirke er klar for bygging. Også den er avhengig av et meget stort lokalt bidrag gjennom omfattende dugnad og betydelig givertjeneste. Og det etter at vesentlige deler av kirkebyggets barne- og ungdomslokaler ikke vil kunne realiseres i denne omgang.

FR og lokalmenigheter med nye kirkeprosjekt sliter formidabelt. I en tid med stadig mindre overføringer fra staten til FR'ene og der FR'ene i liten grad synes å få noen særlig uttelling for en styrket kommuneøkonomi viser dette med all tydelighet hvor påkrevd det er å få en mer forutsigbar kirkeøkonomi i Dnk.

Frøyland - Orstad nye kirke. Mål om vigsling i desember 2008.

Samordning kirkelige fellesråd – Stavanger biskop / Stavanger bispedømmeråd

2007 har vært et intenst og løfterikt år i arbeide med samordning av felles utfordringer for de kirkelige fellesråd, Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd. Vi vil nevne følgende innsatsområder:

- felles kurs- og arrangementskatalog for alle kirkelig ansatte i bispedømmet

- revidert samordningsavtale / HMS for de kirkelig ansatte på samme arbeidsplass / fellesrådsområde inkludert nye retningslinjer for konflikthåndtering / konfliktforebygging
- igangsatt arbeid med felles HMS perm
- fellesavtaler med samme bedriftshelsetjeneste innen de større fellesrådsområdene
- felles retningslinjer for håndtering av overgrepssanklager mot tillitsvalgte eller ulønnede medarbeidere
- felles ansvarsgrupper for ulike medarbeidersamlinger i bispedømmet
- felles plan for stabsutvikling / nytt konsept under utvikling etter første omfattende runde i 34 av vel 40 menighetsstaber.

Stavanger bispedømmeråd og de 26 FR'ene har inngått avtale om opprettelse og finansiering av en deltidsstilling som kirkemusikk konsulent for a) å bistå menighetene i arbeidet med utforming av lokale kirkemusikk planer etter at nødvendige vedtak er fattet i KM 08 og b) tilrettelegge for kompetansetiltak og kollegautvikling blant kantorer/kirkemusikere i bispedømmet.

I 2005 – 2006 utviklet Stavanger BDR, prostene og FR'ene i Jæren og Søre Ryfylke prostier et rammeverk for samordning av arbeidsgiverfunksjonene; så langt dette var mulig med de begrensninger som er satt for prestatetjenesten. I rammeverket inngikk også en samordning av eksisterende FR til et prostinivå. Av ulike lokalpolitiske grunner og i frykt for at noen måtte avgi ressurs til andre, ble ingen av prosjektene dessverre satt ut i livet. På den nasjonale evalueringskonferansen av ulike kirkelige samordningsforsøk våren 07 i Vålerenga kirke i Oslo, ble erfaringene presentert og fra KA omtalt som noe av det mest spennende prosjekt som var utviklet. Vi har et ønske om å vinne nødvendige erfaringer med ulike former for nyorganisering og vil gå videre med dette i 2008.

2. Mål, utfordringer og satsningsområder.

Kirkepolitikken skal understøtte Kirkemøtets mål for Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke, og invitere mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap. Kirken skal bidra til å styrke lokalsamfunn, målbære menneskeverdet og utfordre til solidaritet.

Resultatmål 2.1.

Gjennomføre Kirkemøtets vedtak og ivareta felleskirkelige oppgaver for øvrig.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Årsrapporten omtaler under de påfølgende resultatmål vesentlige sider ved den virksomheten som er direkte resultat av vedtak gjort i Kirkemøte samt de felleskirkelige oppgaver som bl.a. kan utledes av Kl § 23. Av vedtak i KM og felleskirkelige oppgaver som årsmeldingen annet sted ikke eksplisitt rapportere på vil vi fokusere særlig på følgende områder:

Gudstjeneste i Brekko sportsskpell, Gjesdal. Foto: Torstein Skretting

Gudstjenestereform

Arbeidet med utvikling av gudstjenestelivet har hatt et særlig fokus i mange år i dette bispedømme. Det er kanskje også årsaken til mange menigheter i undersøkelser i rammen av Naturlig menighetsutvikling gir gudstjenestene høy kvalitativ skår i bispedømmet. Dessuten forteller gjennomsnittlig deltagelse søndag formiddag på rundt 140 i dette bispedømmet, at det arbeides godt med gudstjenestelivet. Det er stor åpenhet og utprøvingsvilje inn mot den reformen som nå er under utvikling.

Kommunikasjon

KM 06 gjorde forpliktende vedtak m.h.t. kommunikasjonsplattform for Dnk. Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd har et fokus på så vel kommunikasjonsvisjonen som kjerneverdiene i denne og de konsekvenser denne plattformen må få også på regionalt og lokalt nivå. Dnk i Rogaland oppleves av svært mange som nærværende ved viktige begivenheter i den enkeltes liv; som en kirke ivrig etter å dele evangeliet, og som en kirke som gjerne vil at alle skal oppleve seg inkludert og tatt på alvor.

Innvandring og integrering

Rogaland har hatt en betydelig innvandring over flere år. I Stavanger området er det nå rundt 20.000 med innvandrerbakgrunn. Men også i andre deler av bispedømmet øker innvandringen. Gruppen av fremmedarbeidere er klart voksende i en region der mangel på arbeidskraft er svært påtrengende. Vi ser stadig flere enkeltmennesker og enkeltfamilier som søker våre menighetsfellesskap. Gruppen av innvandrere med muslimsk bakgrunn er klart den største. Men også kristne av ulike konfesjoner er voksende. 75 % av medlemmene i den katolske menigheten i Stavanger er innvandrere.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Gudstjenestereform

Bispedømmets strategi (se vedlegg) fanger langt på vei de nøkkelverdier som grunnleggende for reformen. Flere menigheter har vært aktive i utprøving av de deler av reformen som gjort operativ. Stavanger biskop har utfordret alle menighetene til å engasjeres i ulike deler av reformen. Biskopen samlet i juni 2007 alle prestene til konvent om reformen. En arbeidsgruppe bestående av prester og kantorer har laget et forslag til en plan for videre implementering av reformen i bispedømmet inkludert hvilke personellmessige utfordringer.

Kommunikasjon

Høsten 07 tilsatte Stavanger bispedømmeråd sin første informasjonsmedarbeider lønnet over prosjektmidler. Bispedømmet har i denne omgang konsentrert seg om å fornye egen nettportal for å gjøre denne bedre tilgjengelig og langt mer lesevennlig. I løpet av de tre siste månedene av 07 har det vært 80 % flere brukere av nettsidene enn tidligere! Dessuten er arbeidet med nyhetsmeldinger / pressemeldinger intensivert og profilen på bispedømmets utsendinger er videreutviklet. Arbeid med styrking av informasjonsstrategi fortsetter. Et spor som blir viktig er å samordne og styrke arbeidet med informasjons- og kirkefaglig stoff gjennom menighetsblad og egne opptrykk, samt dyktiggjøre de lokale medarbeidere i menighetene til å bedre kompetanse i sin kommunikative tilnærming lokalt.

Bispedømmet har også kjørt en omfattende kursrunde for alle menighetsansatte omkring service i løpet av 2007 under synsvinkelen: Hvordan møte mennesker som søker menigheten grunnet kirkelige handlinger og ellers. Kursdeltagere fra alle deler av bispedømmet nevner stadig den kursrunden som noe av det viktigste påfyll i 2007.

Innvandring og integrering

Stavanger biskop holder svært nær kontakt med lederne i det muslimske miljøet gjennom flere møtepunkt. Det verdsettes gjensidig. Denne dialogen har også bidradd til mindre religiøs uro enn hva vi har opplevd i flere andre norske byer. Denne dialogen har også resultert i felles uttalelser.

Stavanger biskop gjennomførte våren 2007 "visitt" ved det store flyktninge – og asylmottaket på Dale i Sandnes der mennesker av ulik etnisk og religiøs bakgrunn førte samtale med biskopen.

Stavanger biskop har også ført dialog med den tidl. amerikanske menigheten i Rogaland, som nå er videreutviklet til en voksende internasjonal menighet med tilhold på Misjonshøgskolen ledet av norsk luthersk prest. I hovedsak består denne menigheten fortsatt av amerikanere, men også en rekke afrikanere og asiater har sluttet seg til denne kategoriale menigheten. KIA, Rogaland driver et særdeles godt arbeid i vårt bispedømme. Virksomheten eies i Rogaland av Stavanger BDR, NMS, Normisjon og Vestlandske Indremisjonsforbund. Stavanger bispedømmeråd gir betydelig støtte til virksomheten gjennom direkte tilskudd og prosjektmidler. Arbeidet vokser med base på Internasjonalt hus i Stavanger, men har også fått forgreininger på Dale flyktninge- og asylmottak i Sandnes, på Jæren gjennom egen virksomhet i hovedsak lokalisert til Nærbø menighet og i Haugesund by. Tanken er at KIA skal bygge opp slike brohoder rundt i bispedømmet der lokalmenighetene i Dnk blir basere for integrering gjennom gudstjenestefellesskap, leksehjelp, fellesskapsgrupper, kvinnegrupper o.s.v..

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Gudstjenestereform

Stavanger bispedømmeråd er av den formening at gjeldende strategi dekker intensjonen i gudstjenestereformen. Strategiene vil likevel bli gjennomarbeidet på nytt og nyutformet parallelt med – og i nær kontakt med det visjons- og strategidokument som Dnk får til behandling på KM 08. Stavanger bispedømmeråd vil våren 08 komme på plass med de evt. ekstra ressurser som trengs for å følge opp lokalmenighetene i deres utprøving og stedegengjøring av elementer i reformen.

Kommunikasjon

Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd vil få seg forelagt et første utkast til en informasjonsstrategi på BDR's møte i februar 08. I løpet av våren 08 vil hovedlinjene i en kommunikasjons- og informasjonsstrategi foreligge.

Innvandring og integrering

Bispedømmet vil fortsatt gi sterk støtte til KIA som strategisk ressurs i arbeidet for å møte med innvandrere og asylanter. Bispedømmets bidrag vil primært være støtte med personal – og økonomisk ressurs samt holdnings skapende og motiverende arbeid mot lokalmenighetene. Stavanger biskop er i jevnlig kontakt med det muslimske lederskap og ser dette som en strategisk viktig satsing av hensyn til nødvendig religionsdialog og som et bidrag til å sikre den gode dialog i møte med ny utfordringer.

Vel 30 prester i bispedømmet får nå støtte og studiepermisjon til etterutdanning innen religionsdialog. Studieenheten er utviklet av bispedømmet i samarbeid med Misjonshøgskolen.

Resultatmål 2.2.

Utvikle kirkens trosopplæring og støtte det miljøskapende og forbyggende arbeidet blant barn og unge

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Trosopplæringsreformen:

14 av bispedømmets menigheter var ved inngangen til 2007 involvert i forsøk i reformen. Prosjektene arbeider godt og har stort sett stabil arbeidskraft. Bevisstheten blant menighetsråd og ansatte om hva reformen går ut på og hvilke utfordringer menighetene står overfor i forhold til å tenke *breddetiltak*, er økende.

Ønsket om å få tilført ressurser i flere menigheter og slik være i stand til å komme i gang, er merkbar. Vi registrerer en blanding av frustrasjon og resignasjon i forhold til stadig å komme til kort i søknadsprosessen, ikke minst i de prostiene som fremdeles ikke har fått noe forsøk tildelt.

Bispedømmet har via reformen fått støtte til et regionalt tiltak: utvikling av dåpsskole. Arbeidet med dette fortsatte i 2007.

Lederopplæring:

Vi registrerer noe trøtthet når det gjelder å få deltakere med inn i organisasjonenes lederopplæringstilbud. KFUK/M's Liv - kurs hadde 9 deltakere som avsluttet våren 2007. 12 begynte kursdel 1 høsten 2007, og det er nå 14 deltakere på LIV 2. NMS - U, Normisjon - og NKSS 2:2 kurs hadde 14 deltagere som avsluttet kurset våren 2007, men kurset ble avlyst høsten 2007 grunnet for få påmeldte.

Barne- og ungdomsarbeid forstått som kontinuerlige tiltak i menighetene i samarbeid med organisasjonene, opplever ikke store endringer. Pågangen til de mange leirene for barn og unge er meget stor. På flere leirer opereres det med ventelister. Endog noen ungdomsleirer har ventelister med ledere som ønsker å stille opp.

Fra IMPULS 2007 i Stavanger. 35 00 ungdommer samlet på en helg i IMI - kirken, Stavanger.

Av store faste ungdomsarrangementet i bispedømmet er IMPULS uten sammenligning det største. 3500 ungdommer møttes til fellesskap og inspirasjon i IMI - kirken i Stavanger i januar 2007.

Av andre arrangement er de årlige gospelfestivalene på Karmøy. Svært mange frivillige er involvert de to helgene festivalene pågår. Siste helg i oktober var 450 ungdommer fra 14 år og oppover samlet til Karmøy Gospelfestival Large i Åkrahallen. Festivalen starter med konsert og åpen scene fredag kveld, fortsetter med øvelser ledet av instruktør fra gospelmiljø i USA og avsluttes med konsert søndag ettermiddag.

Nest siste helg i oktober var 170 barn i alderen 6 – 13 år samlet til Karmøy Gospelfestival Small. Foruten øvelser lager de bønnestasjoner i kjelleren, som barna er ivrige bruker av.

Konfirmantarbeidet:

Vi oppfatter menighetenes signaler slik at konfirmantarbeidet fungerer godt mange steder. Informasjonsbrosjyren som gis ut felles fra bispedømmene, samt lokal informasjon og ”det gode ryktet” om konfirmantarbeidet, gjør at tiltaket fungerer godt. Bispedømmet har også gjennom mange år satset på kursing og temadager nettopp på dette feltet, noe vi tror bidrar til å holde bevisstheten om hvor viktig dette er, sterkt oppe.

Menighetsbarnehager:

I Stavanger bispedømme er det bare noen menigheter som har satset på barnehagedrift. I Stavanger by har imidlertid 13 menigheter hatt dette tilbudet. De siste årene har det gjennom Stavanger kirkelige fellestråd vært arbeidet mye med å få til en felles ordning for disse m.h.t. en bedre ivaretagelse av arbeidsgiverforholdene m.m. Samtidig har det nok vært en delvis manglende bevissthet i lokalmenighetene på hvor viktig dette tiltaket er i forhold til trosopplæringen og muligheten for å bygge nettverk til småbarnsfamilier. Sammenholdt med stadig strengere krav til drift og oppfølging av ulike vedtak når det gjelder barnehagelov m.m., har dette gradvis ført til at den enkelte menighet ikke lenger ser seg i stand til å ivareta sitt eierskap. Når ansatte i tillegg tydelig melder et ønske om overgang til kommunal sektor har dette medført at stort sett alle menighetsbarnehagene har meldt overgang til kommunal drift. Forhandlingene for de siste barnehagene i Stavanger er nå i gang.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Handlingsplanen 2007 for trosopplæring forsøkte gjennom ulike tiltak å ivareta de strategiske mål som bispedømmerådet har fastsatt. Nedenfor følger en oversikt over de ulike tiltak som har vært iverksatt for å nå målene.

Trosopplæringsreformen:

Stavanger bispedømme satset også i januar 2007 på å møte de menighetsråd og staber som ønsket å arbeidet med søknad om å bli prosjektmenighet i søknadsrunden som var tillyst. Vi inviterte til temakveld både i nord- og sør - fylket, med god tilslutning. Festeparten av deltakerne var medlemmer i menighetsråd, undervisningsutvalg m.m. Responsen på disse samlingene har vært svært god, og vi mener de har bidratt til å øke bevisstheten om hva trosopplæringsreformens innhold er. I denne søknadsrunden ble 30 fornyede søknader sendt til sekretariatet fra Stavanger bispedømme. 93 prosent av menighetene i bispedømmet har disse årene sendt inn søknad om prosjektmidler. Motivasjonen og forventningene har vært – og er store for å komme i gang. Diakoni- og undervisningsrådgiverne, integreringskonsulent/ungdomskonsulent, stiftsdirektør og biskop leste gjennom søknadene i forkant og deltok i møte med representanter fra trosopplæringsprosjektet sentralt for en gjennomgang av søknadene. Vi gleder oss over de 3 prosjektene som fikk tildeling, men skulle nok ønsket at bispedømmet hadde kommet lengst sterkere ut også i denne søknadsrunden.

Når det gjelder de prosjektmenighetene som allerede er i gang, har vi også dette året forsøkt å ha et nært samarbeid og støtte dem i deres prosjekter. I slutten av januar hadde vi et felles møte på bispedømmeplan der representanter fra prosjektmenighetene deltok på et møte der formålet var å utveksle erfaringer og evt. se hvilke ytterligere tiltak bispedømmet kunne bidra til.

Videre har dvi gjennom såkalte ”førvisitas-samlinger” våren 07 satt søkelys på trosopplæringen. Også i rammen at forsøket med ny visitasordning fra høsten 07 setter vi bl.a. fokus på trosopplæring. Dette skjedd i alle sokn Dalane prosti i 2007. På prostidagen under visitasfor-

søket deltok i Dalane prosti vel 30 personer fra alle ulike sokn på temaeksjonen ”Trosopplæring i menighetene”.

Utdeling av Det nye testamente til 6-klassinger. Egersund. Foto: S. A. Hansen

Prosjekt ”Dåpsskole” – regionalt prosjekt i trosopplæringsreformen:

Arbeidet med prosjektet ble videreført i 2007 med særlig hovedfokus på utvikling av innholdet. 5 menigheter ble valgt ut til å forsøke ut opplegget høsten 2007. 22 medarbeidere / ledere deltok på kursdag og kurskveld om dåpsskolen i juni. Prosjektet videreføres i 2008.

Konfirmantarbeidet har også i 2007 vært i fokus. I samarbeid med KFUK/KFUM og IMPULS, planlegger Stavanger bispedømme et forsøk med ”Konfirmant-Impuls” april 2008. Forberedelser til dette kom i gang våren 2007, og bispedømmet har engasjert menighetsprest Knut Svindland som prosjektleder for en avgrenset periode. Menighetene i Ytre Stavanger prosti ble invitert til å delta, men andre kunne også melde sin interesse. Til sammen er det nå påmeldt ca. 500 konfirmanter som er øvre grense for utprøvingsfasen.

Konfirmantopplegget ”Se, smak og kjenn” blir i økende grad brukt i konfirmantundervisningen for ungdom med utviklingshemming. I Madlamark, Sandnes og Haugesund er det dannet egne grupper for psykisk utviklingshemmede fra prostiområdene, mens flere andre menigheter bruker opplegget som en del av integrert undervisning.

Fra utdanningsmessen i Stavanger.

Rekruttering til kirkelig tjeneste:

31.01 - 02.02 stilte en rekke kirkelig ansatte opp for å betjene en møteplass på den store yrkesmessa for ungdom i Stavanger. I Nordre Ryfylke har vi også fått gjennomført en stand på den lokale yrkesmessen knyttet opp til Sand videregående skole. Både elever og yrkesveiledere fra ulike utdanningsinstitusjoner gir uttrykk for stor takknemlighet over at kirke på denne måten legger til rette for et møte mellom utdanningssøkende og kirkelig ansatte.

1.februar inviterte vi også en gruppe unge kirkelige korttidsansatte til en samtale med kirkeverge, undervisningsrådgiver og en av prostene for å orientere om – og motivere for ulike yrkesretninger i kirke og organisasjonsliv.

Kurs for frivillige og ansatte medarbeidere:

Bispedømmet har gjennomført flere ulike kurs og samlinger for frivillige og ansatte medarbeidere.

- 19 ansatte har deltatt på fagdag ang. rusforebygging i samarbeid med ROK i januar.
- Konfirmantlærerkurset ble todelt i 2007. Første del var et svært praktisk "utendørskurs" i hvordan en kan planlegge og gjennomføre konfirmanttur. Fra "Ryfylke Livsgnist" hentet vi kursholder. Responsen fra deltakerne var svært god. Andre del var et samarbeid med Lions Quest. Temaet: "Det er mitt valt". Sted: Vaulali leirsted 11-12.september. De ansatte som deltok ga en svært positiv evaluering av kurset.
- 13 ansatte deltok på "Fortellerkunskurs med fokus på små barn" i september. Kurset var ved dramagruppen Sarepta, ei dramagruppe vi har hatt stor glede og nytte av i flere år til kurs for både ansatte og frivillige medarbeidere. 15 ulønnede medarbeidere deltok på det samme kurset gjennomført på kveldstid i oktober.

- Det er gjennomført to fagdager for de som jobber med ungdom: i april med tema ungdomsveiledning der høyskolelektor Astrid Sandsmark og ungdomskonsulent Siri Aarsland hadde bidrag og en fagdag i november der Morten Holmquist hadde presentasjon av ungdomsundersøkelsen "jeg tror jeg er lykkelig". På disse samlingene møtte h.h.v. 27 og 36 ansatte.

- ungdomsrådet og ungdomskonsulenten har utarbeidet et hefte om medvandring. Dette er lagt ut på bispedømmets nettsider. Gjennom heftet vil vi gi hjelp til ansatte og frivillige i menigheter som har veiledningssamtaler med ungdommer. Tilbakemeldingene på heftet har vært gode.

Stavanger bispedømme ble sammen med Oslo og Nord-Hålogaland spurt om å være med i et prosjekt som MF og Kirkerådet har tatt initiativ til om ungdom 18-30 år. Våren 07 ble det nedsatte en gruppe i bispedømme, bestående av ansatte som jobber med ungdom i menighet og organisasjoner. 15 februar 2008 skal gruppa levere en rapport som sier noe om hvilke veivalg de anbefaler Dnk å ta i forbindelse med denne aldersgruppa. .

Ungdomstinget ble arrangert 16.-18. november. Antallet deltagere skulle gjerne vært høyere enn det ble, men engasjementet var stor. Det ble utformet tre resolusjoner på temaene miljøet, gudstjenesten og alkoholbruk.

Fra Riska menighetsbarnehage, Knøttene Åpen Barnehage. Høstutstilling 2007.

Menighetsbarnehagene:

Stavanger biskop og undervisningsrådgiver har vært i en tett dialog med menigheter som driver barnehager og Stavanger kirkelige fellesråd. Vi har forsøkt å oppmuntre og støtte menighetene til å se viktigheten av å drive dette arbeidet, samt anbefalt en stryking av driften gjennom Stavanger kirkelige fellesråd. Vi erkjenner med sorg at dette ikke har ført fram og at barnehagene i løpet av året valgte å gå over til kommunal sektor. De resterende vil gå over i løpet av 2008.

Vi inviterte også i november til kursdag for ansatte i menighets- og organisasjonsbarnehagene i forbindelse med det årlige Skolemøtet for Rogaland. Få påmeldt første til at kursdagen måtte avlyses.

Forebygging og håndtering av seksuelle krenkelseser:

Arbeidet med å utarbeide retningslinjer i bispedømmet med sikte på forebygging og håndtering av seksuelle krenkelseser der tillitsvalgte eller ulønnede er involvert har hatt stor oppmerksomhet i 2007. Arbeidsgruppen for prosjektet har bestått av representant fra fellestråd, fra prostene og fra bispedømmekontoret v/diakoni-, undervisnings- og juridisk rådgiver. Vi har hatt et godt samarbeid med ansatte ved psykiatrisk avdeling ved Universitetssykehuset i Stavanger og politiet. Tema er gjennomgått i møte med alle kirkevergene i februar, og seinere med ansatte både i nord og sørfylket. Til sammen deltok 93 ansatte. Diakoni- og undervisningsrådgiver har startet på en runde med temakvelder i de ulike prosti for menighetsrådsmedlemmer og frivillige medarbeidere. Høsten 07 var det slike temakvelder i Tungenes, Nordre Ryfylke og Søre Ryfylke prostier. Her deltok til sammen 83 personer. Våren 08 fortsetter runden i de øvrige prostiene.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Bispedømmet ser fortsatt behovet for å videreføre arbeidet med bevisstgjøring når de gjelder hva trosopplæringsreformen går ut på, spesielt når det gjelder *breddetenking*. Drivkraften til å få flere menigheter med i reform via prosjektmidler er sterk. Vi tror at bispedømmeleddet er avgjørende for at vi skal lykkes med å få reformen på skinnene i alle menighetene. Vi skulle ønske at KR / trosopplæringssekretariatet kunne avklare nødvendigheten av en slik tilnærming og satse på en slik strategi når det største steget skal tas med ivarksetting av reformen i alle menigheter.

Bispedømmet prioriterer dessuten å få ferdigstilt og gitt ut materialet til dåpsskole som er vårt regionale prosjekt, samt motivere flere menigheter til å starte opp med dåpsskole etter nytt opplegg. Våren 08 ønsker ytterligere 7 menigheter å komme i gang. Dåpsskolen har potensiale i seg til å bli det andre sentrale tyngdepunkt i dåpsopplæringen i alle menigheter i tillegg til konfirmantopplegget som allerede er godt innarbeidet. Vi er avhengig av noen kjernetiltak med bred folkepedagogisk tilslutning om vi skal lykkes. I dåpsskolen ser vi muligheten for dette, og derfor vil vi forsterke denne satsinga – i alle fall i eget bispedømme.

Konfirmantlærerkurs vil igjen bli prioritert avholdt ved start av høstsemesteret. Dette er blitt etterlyst når vi nå i et par år har forsøkt å avholde det ved andre tidspunkt for å unngå presset rundt skolestart. Dette ble forsøkt ut etter anmodning fra prostene, men henvendelser fra kirkelig ansatte tydelige på at det er viktig og nødvendig med den inspirasjonen et kurs rundt oppstart av konfirmantåret kan gi.

Menighetsbarnehagene og samarbeid med barnehagene generelt:

Bispedømmet vil fortsatt oppmuntre menighetene til å beholde de resterende menighetsbarnehagene, og ser at dette lar seg gjøre der menighetsråd og andre medarbeidere er fokusert på den muligheten slike barnehager gir i forhold til trosopplæring og kontakt med foreldre og barn. Det er viktig også å oppmuntre menighetene til å ha et nært og godt samarbeid med bar-

nehagene som geografisk hører til de ulike sokn, uansett tilhørighet, slik det også er for skole- og kirkesamarbeidet.

Mange av våre menigheter melder at ungdom som har vært aktive i menigheten fra barn til ungdom nå deltar aktivt i frimenigheter når de blir 18-20 år. De ser ikke ut til å være bundet av konfesjonsgrenser, og drar "der det skjer noe". En del av dem ser vi nok igjen når de etablerer seg og får barn. Da kommer de for å døpe sine barn, på babysang, i søndagsskole, barne-gospel etc. Men i fasen fra de er ferdig med videregående, og til de etablerer seg, ser det ut til at vi har kontakt med færre enn før. I forbindelse med 18-30 prosjektet har vi nå jobbet en del med hvorfor, og hvordan kan vi snu denne tendensen. Dette blir en strategisk utfordringer vi må komme bedre til rette med i vår kirke. Kanskje skal vi tenke langt mer frimodig om å etablere kategoriale ungdomsmenigheter i Dnk på tvers av de geografiske menighetene som i kulturuttrykk og innhold bedre møter vår tids søkende unge mennesker?

Resultatmål 2.3.

Styrke kirkens diakonale og sosiale arbeid.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

I bispedømmet arbeider menighetene svært forskjellig med diakonale utfordringer. Der hvor det er en diakonalt ansatt som leder arbeidet er det større bevissthet i det å se at diakonien angår alle aldre og at alt arbeid i menigheten bør være preget av en diakonal holdning og handling. Vi har for tiden 41 diakoner og diakoniarbeidere som dekker 57 av bispedømmets 89 sokn. Flere menigheter arbeider med å opprette nye diakonale stillinger hvor det er særlig fokus på ungdomsdiakonale utfordringer.

Miljøfyrtårnsertifisering av menigheter og fellestråd og seminarer om hvordan vi tar vare på skaperverket har vært prioritert i 2007. Stavanger bispedømme har en ressursgruppe innen "Forbruk og rettferd" med bred representasjon. I samarbeid med Grønn hverdag og Stiftelsen Miljøfyrtårn ble menighetene Gand, Riska og Sandnes og Sandnes fellestråd miljøfyrtårnsertifisert i løpet høsten 07. Menighetene Rossabø, Skåre, Vår Frelser, Avaldsnes og Aksdal arbeider med sikte på å bli miljøfyrtårnsertifisert tidlig i 2008.

16.-18. mars ble Stavangerkonferansen for økoteologi med tittel "Fra skapelsesteologi til økoteologi - Teologi i endring" gjennomført med MHS, Stavanger biskop/bispedømmeråd og NMS som arrangører. Konferansen fikk særlig støtte fra Stavanger bispedømmeråd, Miljøverndepartementet, Stavanger kommune og NMS. Konferansen har også resultert i en bokutgivelse.

Stavanger bispedømmeråd, Ressursgruppa for Forbruk og Rettferd og Changemaker i Stavanger arrangerte i november 07 konferansen *Håp for en såret jord* i Gand kirke i Sandnes. I samarbeid med Gand menighet.

Seminaret var for unge og voksne i menighet og lokalmiljø, ansatte og tillitsvalgte i kirken.

Den 5.juni ble Verdens miljødag markert i Stavanger by der Stavanger biskopen og Ressursgruppa for Forbruk og Rettferd deltok aktivt på flere arrangementer.

I 2006 ble det etablert et kompetansesenter for institusjonsdiakoni ved Tasta sykehjem i Stavanger der Stavanger bispedømmeråd deltar i samarbeidet. Kompetansesenteret har utviklet en diakonal profil som hittil ikke er dekket av andre læringsinstitusjoner i regionen. En viktig oppgave for senteret er å gi innhold til institusjonsdiakoni i en ny tid. Prosjektleder er tilsatt i 100 % stilling med støtte fra Stavanger kommune. Senteret gjennomførte tre kurs høsten 07 med tema : ”Frivilliges rolle i omsorg for syke”, ”Helhetlig omsorg ved livets slutt” og ”Sjelesorg og forkynnelse for eldre”.

Organisasjonen Blå Kors utviklet et ungdomsdiakonalt prosjekt ”På vei til egen bolig” i 2005. Stavanger bispedømmeråd ble invitert til å være med i dette prosjektet. Med støtte fra Husbanken og andre statlige midler kjøper Blå Kors leiligheter som tilbys ungdommer som har vært på institusjon og skal etablere seg på nytt. I menigheten der boligen ligger bygges et diakonalt nettverk rundt ungdommen sammen med helse/sosialtjenesten. I dag er det 8 boliger fordelt på fire menigheter. Prosjektet ble avsluttet i 2007 og Stavanger kommune vil videreføre konseptet.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Bispedømmets strategi sier at vi vil fremme en diakoni som lindrer nød og bygger inkluderende fellesskap. Av virksomhetsplan og handlingsplan framgår det hvordan bispedømmet vil realisere sine mål konkrete handlinger og tiltak.

Stavanger bispedømmeråd opprettet stiftelsen Utstein Pilegrimsgard. Bispedømmet fått et senter som arbeider med stillhet, bønn og åndelig veiledning. Pilegrimsgarden har i 2007 bl.a. gjennomført tverrfaglig fagdag om keltisk spiritualitet, åpne retreat og stille dager og retreatet i fastetiden i samarbeid med Kirkens Nødhjelp. Pilegrimsgarden utvikler nå hovedhuset med fellesrom og cellerom. Men Pilegrimsgarden legger også en rekke samlinger til Utstein kloster og kirker rundt om i bispedømmet.

I bispedømmet har vi nå et samarbeid på tvers av alle menighetene med tilbud om sorggrupper for ulike målgrupper. Det holdes regelmessige sorggruppelederkurs på tvers av prostiene.

Diakonirådgiver og prostene i Dalane, Søre Ryfylke, Haugesund, Karmøy og Jæren prostier har i 2007 holdt samlinger for diakoniutvalgene. Temaene: ”Nye diakonale utfordringer i menigheten”.

Stavanger bispedømmeråd og biskop hadde i juni møte med daglige ledere og styreledere for kirkens familievernkontorer i vårt bispedømme. Ny organisering som Kirkens Familievern (KF) stod sentralt i drøftingene. I 2007 har det vært samtaler mellom Det norske Diakonhjem og KF om en fusjon av virksomhetene. Familievernkontorene i Haugesund, Egersund og Stavanger ønsker å være en del av det diakonale arbeidet i bispedømmet og stiller seg positive til den nye organiseringen dersom denne skulle lykkes.

Bispedømmerådet har prioritert å arbeide for at mennesker med utviklingshemming lettere skal kunne delta aktivt i gudstjenestelivet. En tverrfaglig gruppe med prest, kantor og diakoner fra ulike steder i bispedømmet har arbeidet med tilrettelegging av gudstjenester i samarbeid med lokale menigheter. Gruppen har i år arrangert tilrettelagte gudstjenester med gudstjenesteverksteder i Egersund, Madlamark, Bryne, Aksdal og Vår Frelsers menigheter. I tillegg ser vi

en økende gudstjenestedeltakelse av mennesker med utviklingshemming som også har deltatt i klubber, weekender og i tilrettelagte tilbud om konfirmantundervisning.

Klubbarbeidet for voksne med utviklingshemming er i positiv utvikling. I 2007 er det i alt 16 tilrettelagte klubber. Flere klubber er blitt opprettet, og medlemstallet er i vekst. Vår Frelses menighet har også startet klubbarbeid for aldersgruppen 8-15 år som et ledd i å gi et trosopplæringstilbud til barn/unge før konfirmasjonsalder. Klubbarbeidet engasjerer en rekke frivillige medarbeidere og det arrangeres en klubbledersamling i nord- og sørfylket for å ivareta klubblederne.

Stavanger bispedømmeråd Diakonistiftelse Rogaland har i samarbeid med lokale menigheter i flere år arrangert weekendturer for mennesker med utviklingshemming. Dette året ble det arrangert to slike samlinger i bispedømmet. Trosformidling og gudstjenestearbeid står sentralt, men også fellesskap, samhandling og nye opplevelser er viktige moment.

Integrering av funksjonshemmede er en viktig prioritering.

Det har vært tørke i tilførsel av nye lønnsmidler på kapittel 7116. De statlige tilskuddene til bl.a. nye soknediakonstillinger løste ut betydelige kommunale og innsamlede midler, og var avgjørende insitament for styrking av diakonien i bispedømmet. Stavanger bispedømme har et sterkt ønske om å være en diakonal kirke, og ser det derfor maktpåliggende å be om ny lønnsressurs over kapittel 7116 for å kunne fortsette arbeidet med å initiere flere diakonstillinger.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Bispedømmet arbeidet høsten 06 med en grundig gjennomgang av eksisterende strategi. En valgte å bli stående ved den vedtatte strategien, og på kort sikt ivareta nye utfordringer ved å innarbeide disse i de årlige handlingsplanene. Et av ønskene har vært å fornye arbeidet med samlivsrelaterte tema som forebyggende ekteskapskurs og selvhjelpsgrupper for ektefeller som ikke lever sammen lenger.

Vi når i hovedsak voksne med utviklingshemming i tilrettelagt trosopplæring. Noen barn med utviklingshemming er integrert i det ordinære arbeid for barn, men det er også et behov for mer tilrettelagte tilbud. Utfordringen er å gi et adekvat tilbud som også er relevant for foreldre i en slitsom og travel hverdag. Økende grad av samarbeid med bl.a. foreldregrupper og kommunale tjenester vil bli prioritert.

I alt arbeid for mennesker med utviklingshemming er sosiale relasjoner viktig. I Stavanger bispedømme vil vi ta vare på frivillige medarbeidere og inspirerer menighetene til nyrekruttering av ledere som vil arbeide med denne gruppen.

Materiellutvikling til bruk i trosopplæringen for mennesker med utviklingshemming er en utfordring vi fortsatt vil jobbe med også i tiden framover.

Resultatmål 2.4.

Fremme samarbeid mellom kirkens organer, overfor frivillige kristelige organisasjoner og mellom kirke og samfunn.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Samarbeid overfor frivillige kristelige organisasjoner:

I Stavanger bispedømme har i 2007 88 av 90 menigheter misjonsavtale knyttet til en eller flere av de misjonsorganisasjonene som er med i SMM - samarbeidet. Det er fremdeles enighet i Samarbeidsråd Menighet og Misjon Stavanger bispedømme (SMMS) om at vi aktivt vil oppmuntre flere menigheter til å inngå misjonsavtaler også med de organisasjoner som har få eller ingen avtaler.

Vi ser at misjonsengasjementet i menighetene fungerer veldig forskjellig. Noen menigheter utviser stor iver i sitt misjonsengasjement, og arrangerer i tillegg f.eks. besøk og gjenbesøk til vennskapsmenigheter. Andre har et minimumsengasjement knyttet til et par takkoffer i året i gudstjenesten, og med forbønn for prosjektet nå og da. Imidlertid ser vi at bevisstheten omkring misjonsengasjementet i menighet og gudstjenesteliv gjennomgående øker. Vi ser også at de fleste menighetene nå selv tar initiativet til ny avtale når gammel avtale av diverse grunner går ut.

Bispedømmets fagdager om ungdomsarbeid er et viktig møtepunkt med faglig påfyll og aktuell informasjon for ansatte som jobber med ungdom i både organisasjoner og menigheter. Ansatte i de kristne organisasjonene inviteres regelmessig til både å delta og å informere om sitt eget arbeid i disse samlingene.

Også bispedømmets årlige ungdomsting bidrar til å fremme samarbeid mellom organisasjoner og menigheter. På disse tingene deltar utsendinger for menigheter og organisasjoner.

I 2007 har Stavanger bispedømmeråd gjennomført samtaler med lederne i flere av de større frivillige organisasjonene om situasjonen i eget arbeid og strategier for utviklingen av denne del av Dnk's innsats.

Stavanger biskop / Stavanger bispedømmeråd har jevnlig kontakt med Fellesrådene primært gjennom kirkevergene. Vi har faste møtepunkt med kirkevergelagets styre og har nedsatt en rekke arbeidsgrupper for å samordne virksomheten til beste for menighetene.

Samarbeid mellom kirke og samfunn:

Stavanger biskop tilsteber å bidra til økt kontakt mellom kirke og lokalsamfunn. Dette skjer eksempelvis ved at biskopen i programmet for de fleste visitaser legger inn møte med kommunepolitikere, bedriftsbesøk, besøk i idrettslag o.s.v.. Også i andre sammenhenger har Stavanger biskop en utstrakt kontakt med andre samfunnsinstitusjoner, blant annet i foredragsvirksomhet.

Kontakten med etniske minoriteter opprettholdes og prioriteres.

Biskopen står i et unik kontaktnettverk, som i 2007 bl.a. har resultert i en mild gave til konsertflygel i St.Petri kirke i Stavanger.

Stavanger biskop / Stavanger bispedømmeråd møter en rekke kommuner i løpet av året i drøftinger om ulike kirkebyggprosjekter og presteboliger. Noen av disse møtepunktene handler om å bidra til at kommuneadministrasjon og politikere kan få innsikt i menighetsbyggende virksomhet og utfordres i arbeidet med prioritering av off. ressurser. En rekke kirkejubileer bidrar også til naturlig kontakt og gjensidig forståelse av menighetenes avgjørende plass i gode lokalsamfunn.

I 2007 har biskop og bispedømmeråd sammen med lokale kirkelige myndighet investert mye tid i arbeidet for å få på plass en rekke prosjekter der kommunenes deltagelse er helt avgjørende. Det gjelder utskillelse av Bogafjell sokn fra Høyland sokn og arbeidet med å få på plass både forståelse og budsjetttrammer for en flerfunksjonelt kirkeanlegg i det nye soknet.

Det gjelder arbeidet med bl.a. å få på plass diakonalt profilerte "bypreststillinger" på Nærbø og i Ølen for å møte noen av miljøutfordringene blant belastede ungdomsgrupper.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Samarbeidet mellom bispedømmet og fellesrådene har når det gjelder kursing av ansatte, vært gjensidig svært positivt i løpet av året. Vi nevner kort samarbeidet om "Kurs og arrangementkalenderen", "Forebygging og håndtering av seksuelle krenkelser" og kurset: "Service og kvalitet i kirken. Videre er fellesrådene og bispedømmet sammen om å få gjennomført stand under Yrkesmessen, både i Stavanger, som er den store fylkesmessen, samt i Nordre Ryfylke, der ansatte fra begge arbeidsgiverlinjer deltar på lokal messe.

Bispedømmet sammen med fellesrådene gjennomfører årlig innføringsdag for nyansatte uansett arbeidsgiverforhold. Det skjedde også høsten 07.

I regi av Samarbeidsråd Menighet og Misjon Stavanger bispedømme (SMMS) ble det også i 2007 laget et ressurshefte for advents-, jule- og åpenbaringstiden, for kirkeåret 2007/2008. Dette er det 9. ressursheftet fra SMMS. Ressursheftet blir sendt alle medarbeider i eget bispedømme og videresendt elektronisk til alle medarbeidere i hele Dnk med ansvar inn mot gudstjenestelivet. Hftet blir i tillegg del av det sentrale SMM's ressursbank.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Det er en utfordring i Stavanger bispedømme å styrke misjonsengasjementet blant ungdom og bevisstgjøre dem på etterfølgelse, kall og tjeneste. Stavanger bispedømme sammen med de 6 misjonsorganisasjonene i Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMMS), planla derfor ungdomskonferansen "Mission08" nyttårshelga 2007/2008. Egen komité ble nedsatt med representanter både fra menighet og organisasjonene, for å forberede og arrangere denne. P.g.a. for få påmeldte, ble konferansen avlyst. Evaluering av hvorfor resultatet ble slik er satt i gang.

Resultatmål 2.5

Bidra til dialog og samhandling med andre kirke-, tros- og livssynssamfunn.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Katedralen i vennskap bispedømmet Carlisle. Fra besøk høsten 2007.

Stavanger biskop, prostene i bispedømmet og bispedømmets administrasjon besøkte Carlisle vennskapsbispedømme i august 2007. Denne kontakten stekker seg tilbake til 1980 tallet med en rekke ungdomsutvekslinger mellom våre bispedømmer. Kontakten ble fornyet etter inngåelsen av Porvo avtalen. Vi har hatt gjensitt av prostene i Carlisle, og biskopene har besøkt hverandres bispedømmer ved gjentatte anledninger. I mai 08 kommer Carlisle bispedømme på et lengre besøk i Stavanger for bl.a. å delta på deler av vårt visitasforsøk. Også en rekke menighetsgrupper har vært innen Carlisle de siste årene, uten at det så langt er utviklet vennskapsavtaler menighet til menighet.

Studieturene for presteskapet fra vårt bispedømme i januar 2006 til Evangelical Lutheran Church in Southern Africa (ELCSA), har lagt grunnlaget for samarbeidsavtale med ELCSA - Cape Orange Diocese. Denne avtalen mellom våre to bispedømmer bygger på den avtalen som er inngått mellom Dnk og ELCSA. Både Det Norske Misjonsselskap og Kirkens Nødhjelp er del av denne avtalen. Vår avtale med COD underskrives i mars 2008 og inneholder bl.a. ønske og forpliktelse om gjensidig erfaringsutveksling, utveksling av medarbeidere, besøk til hverandre, samarbeid om diakonale prosjekter etc.

Det er de siste årene opprettet ulike lokaløkumeniske organer i Haugesund, Stavanger og Bryne. Lokale proster og prester representerer kirken i disse sammenhengene. I tillegg har Stavanger biskop en lokaløkumenisk samtalegruppe som samles ca en gang pr år for å fremme dialog og samhandling. Det er også utviklet et nært samarbeid med Metodistkirken i rammen av "Nådens fellesskap" om weekendkurset "Emmausvandring".

Kontakten med andre tros- og livssynssamfunn ivaretas langs to linjer. For det første har biskopen hatt uformelle kontakter med ulike religiøse ledere. For det andre er Den norske kirke representert i en lokal dialoggruppe for tro og livssyn i Stavanger. Denne gruppa ble opprettet som en frukt av Verdikommisjonen.

Kontakten med ulike innvandrergrepper er i stor grad ivaretatt av Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA), som bispedømmet ser på som sin forlengede arm på dette området. I tillegg har flere menigheter eget arbeid rettet mot innvandrergrepper.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Strategiplanen for Stavanger bispedømme uttrykker at vi ønsker menigheter som

- Inkluderer mennesker av ulik nasjonalitet
- Bygger ut vennskap og samarbeid med menigheter i søsterkirker i vårt eget land og andre land

I forlengelsen av samarbeidsavtalen med COD er det lagt et løp for sterkere involvering av lokalmenighetene. Første uka av mars vil alle menigheter de kommende år ha særlig fokus på vennskapsbispedømmet i sør gjennom informasjon, forbønn og takk, utfordringer til handling etc. Noen menigheter har allerede latt seg utfordre til eks.vis å ta ansvar for å holde studieutgiftene til studenter som tar presteutdannelse i SA.

Bispedømmet videreutvikler sitt samarbeid med Carlisle i 2008 i samarbeid også med NMS som vil sende unge mennesker fra Stavanger til ettårstjeneste for å bistå menighetene i Carlisle med styrking av ungdomsarbeid. En egen koordinerende misjoner skal følge opp disse ungdommene og samtidig være ressurs for Carlisle bispedømme i deres menighetsutvikling. Carlisle biskop besøker Stavanger i mai/juni 08 for å få styrket kjennskap til våre arbeidsmåter og drøfte framtidig samvirke mellom bispedømmene.

Stavanger bispedømme vil fortsatt prioritere bred støtte til KIA slik at det arbeidet som er i meget god utvikling kan dekke flere områder av bispedømmet.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Det er behov for en strategisk gjennomtenkning av hvordan vi som bispedømme forholder oss til andre kirke-, tros- og livssynssamfunn i lokaløkumenisk sammenheng.

Fra ByMenigheten - Sandnes i Sandnes Kulturhus. Kristin Dragsund.

Resultatmål 2.6

Stimulere til utfoldelse av kunst og kultur innen kirken.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Stavanger bispedømme har et rikt sang og musikkliv i menighetene. Orgelparken er en av landets beste. Få bispedømmer har så mange kantorer i 100 % stillinger. Riktignok sliter vi nå med rekruttering av nye kirkemusikere etter at kirkemusikklinjen ved avd. kunsthøgskolen på Universitetet i Stavanger er avviklet.

Det frivillige kulturliv i form av et mangfold foreningsliv både for barn, unge og voksne er fortsatt sterkt; også i lokalmenighetene. Eks.vis har Stavanger bispedømme samlet sett et høyere medlemstall i speidergrupper i regi av KFUK/M og Norske speiderforbund enn noe annet sted i landet. Ung kirkesang har den største konsentrasjonen av barne- og ungdomskor nettopp

i dette bispedømmet. Slik sett finnes mange indikatorer på et vitalt frivillig kulturliv som menighetene og lokalmiljøene drar stor nytte av og vet å verdsette.

Dans og drama som uttrykksformer er i vekst i menighetene.

Kirkekunst som integrert del av de mange kirkebyggingsprosjektene de siste årene, gjør også at bispedømmet forvalter stor verdier.

Den største regionalavisen inneholder ikke lenger bare fredagsannonser for gudstjenestelivet i menighetene, men har nå også fått fast annonsering av kulturarrangement i kirkene påfølgende uke. Bedre enn før synliggjøres kulturmangfoldet i våre menigheter.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Bispedømmeråd har inngått intensjonsavtale med alle FR'ene i bispedømmet om at vi sammen skal opprette og finansiere en deltidsstilling som kirkemusikalsk konsulent for å bistå menighetene i utvikling av lokale kirkemusikkplaner når KM 08 har gjort sine vedtak. Dessuten ser bispedømmet og FR'ene behov for å styrke oppfølgingen av sine kirkemusikalske medarbeidere faglig og kollegialt. Dette er også et oppdrag vi knytter til den nye konsulentstillingen.

Stavanger bispedømmeråd søkte sammen med Stavanger kirkelige fellestråd om støtte til 18 ulike kulturprosjekter gjennom Stavanger 2008 som europeisk kulturhovedstad. Samlet søknadssum ca.25 mill. 3 prosjekter fikk støtte: 1. Stjernevandring i Egersund/fornyelse av middelaldertradisjon; 2. Skåre kirke, Haugesund som kulturkirke og 3. generelt tilskudd til Stavanger kirkelige fellestråds kulturprosjekter. Disse prosjektene er nå på skinnene. Imidlertid har arbeidet med flere av prosjektene under realisering selv om en ikke fikk direktetilskudd fra Stavanger 2008. Av de større prosjektene nevnes Pasjon i Stavanger domkirke; St.Svithun dager; nordisk kirkemusikksymposium o.s.v. Stavanger bispedømme vil sammen med KA og Stavanger kirkelige FR arrangere Nasjonal kirkebyggkonferanse i Stavanger sept. 09 der kirkebygget som kulturbygg nødvendigvis får fokus både tematisk og opplevelsesmessig.

Det som preger de mange kulturtiltakene er at de kirkelige arrangører tilrettelegger sine ulike tiltak i nært samarbeid med et mangfold av ulike kulturaktører.

Stavanger biskop har sterkt bidradd til å utfordre alle som bygger nye kirkebygg eller tilrettelegger eksisterende eksisterende kirkebygg om å arbeide målbevisst med god kirkekunst, en god plassering av orgler tilpasset byggene og tilstrekkelig plass i kirkerommet for aktiv bruk av dans og drama og et allsidig musikkuttrykk.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Stavanger biskop og bispedømmeråd ønsker at Stavanger regionen skal kunne bygge opp et av de kulturelle ressurs- og kompetansesentra som KM ønsker utbygd regionvis. I Stavanger området har bispedømme vunnet betydelige erfaringer gjennom en omfattende kirkebygging. Det er også den naturlige årsak til at både nasjonal kirkebyggkonferanse i 2000 og i 2008 legges til Stavangerområdet. Her er svært mye erfaring å hente hva gjelder prosjektutvikling, arkitektonisk tilnærming, funksjonalitet, lyd og lys, kunstnerisk utsmykking, sambruk, forvaltning, orgelbygging, finansiering etc. som vil kunne være en ressursbank for hele vår kirke gjennom et framtidig kultursenter. Kirkebygg og kirkens funksjonalitet er grunnforutsetninger for et allsidig kulturuttrykk i våre menigheter, og kirkebyggene representerer i seg selv ufattelige kulturverdier som må ivaretas, holdes levende og utvikles i rammen av et av våre kulturelle

ressurs – om kompetansesentre. Stavanger har forutsetningene og tilgangen på mye av denne kompetanse – og begeistring! Vi skulle ønske at også kirkens sentrale organer i større grad så nytten av en slik prioritering.

Et slikt ressurscenter vil også kunne ha et annet sterkt bein å stå på ved å tilby den nasjonale kirke opplæring og kompetanse i kordrift og kordireksjon. I samarbeid med bl.a. Norsk kirkesangforbund og Ung kirkesang som allerede er lokalisert med driftsenhet i Stavanger og med et sterkt kormiljø i bispedømmet som referanseramme, kan dette være en etterlengtet ressurs i arbeidet med å styrke og videreutvikle sider av kirkemusikken. Etter av prosjektet ”Kyrkjelyd” har fått tilsagn om fast tilførsel av statlige midler også etter 2008 gjennom Stavanger Symfoniorkester vil dette prosjektet disponere profesjonelle musikere som kan berike kompetansetilgangen ved et evt. kirkelige ressurs- og kompetansesenter.

Ungdomstinget samlet høsten 2007.

Resultatmål 2.7

Legge til rette for økt deltagelse og styrking av det kirkelige demokratiet

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Det ble i 2007 gjennomført menighetsrådsvalg i menigheter som er inne i forsøksordningen med valg annethvert år. Det foreligger ikke sammenlignbare tall som sier noe om valgopplutningen ved dette valget.

Det legges til rette for å styrke det kirkelige demokrati gjennom å gi de kirkelige organer kunnskap og innsikt i sine arbeidsoppgaver. Ved å øke de tillitsvalgtes kompetanse styrkes det kirkelige demokratiet. Derfor tilbys innføringskurs til alle nyvalgte menighetsrådsmedlemmer.

Dessuten har en betydelig andel av de kurs og samlinger som gjennomføres også tillitsvalgte som målgruppe.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Høsten 2007 gjennomførte 13 menigheter, som et ledd i en forsøksordning, nyvalg på halvdele av sine menighetsrådsmedlemmer. Kurs for disse nye menighetsrådsmedlemmene ble gjennomført 29. november som et felles kurs for alle. Her deltok til sammen 59 nye menighetsrådsmedlemmer

Stavanger bispedømmeråd vil høsten 08 samle menighetsrådenes ledere og nestledere til egne ledermøter for å drøfte videre strategisk satsing i bispedømmet samt øke engasjementet for fortsatt deltagelse i tillitsoppgaver.

Som ledd i ny forsøksordning med visitaser er Stavanger biskop opptatt av å ”sette” og ansvarliggjøre ledergruppen MR - leder, sokneprest og daglig leder / kirkeverge i forberedelse og gjennomføring av visitasene.

Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd konstaterer at flere MR opplever at eget myndighetsområde utfordres av FR’enes oppgaver og ansvar. Fellesrådene sitter med økonomisk og personellmessig ressurs. Dette vil være drøftingstema både gjennom visitaser og i lederfora framover.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Stavanger biskop og bispedømmeråd gjennomfører etter hvert menighetsrådsvalg innføringskurs for nyvalgte menighetsrådsmedlemmer. Innsikt i menighetsrådenes arbeidsoppgaver bidrar til å styrke de lokale kirkelige organer.

I det offentlige rom og endog i lokalmenighetene er menighetsrådene rimelig usynlige organ. Uten større oppmerksomhet og innsikt i dette organets oppgaver og muligheter styrkes ikke nye kandidaters ønske og vilje om å la seg engasjere til menighetens best. Bispedømmet vil bruke sin nye informasjonstilnærming i arbeidet for å øke oppmerksomheten om dette viktige organet i menighetene.

Resultatmål 2.8

Påse at egen virksomhet har en organisering, kompetanse og kapasitet som er brukerorientert og tilpasset oppgavene.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Administrasjonen ved Stavanger bispedømmekontor ble i 2007 inndelt i to avdelinger: Menighetsutvikling og service (personal, økonomi og forvaltning). To av de eksisterende stillingene ved kontoret ble omgjort til avdelingslederstillinger.

Det er lagt vekt på at det ved bispedømmekontoret skal foreligge en bred faglig kompetanse. Bispedømmekontorets administrasjon ble i 2007 utvidet med 50% stilling som informasjonsmedarbeider.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Det er nå gjennomført en omorganisering av administrasjonen ved bispedømmekontoret. Vi ser ikke behov for ytterligere omorganiseringer av kontoret i tiden som kommer.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Det er en utfordring i tiden som kommer å gjøre enkelte funksjoner mindre sårbare. På grunn av at mange oppgaver skal dekkes av forholdsvis få medarbeidere, er flere fagområder dekket av bare en person. Dette gjør virksomheten sårbar ved sykdom og fravær. Samtidig foreligger ikke tilstrekkelig stillingsressurs til å legge til rette for reserveløsning i alle funksjoner.

Vi vil arbeide aktivt med å hente inn prester med særlig kompetanse til å kunne dekke oppgaver vi ikke har kapasitet eller spisskompetanse til å følge opp gjennom fast stab.

Nytt personalreglement har medført at tilsettingsarbeidet beslaglegger mye tid og arbeidskraft ved bispedømmekontoret. Med kun en hel stilling som personalrådgiver ved kontoret må det nødvendigvis merkes. Også stiftsdirektørens tid bindes betydelig av tilsettingsarbeidet. Tilsettingsarbeid er av avgjørende betydning for virksomheten, men vi vil måtte lete etter tidsbesparende faktorer i tiden som kommer.

Resultatmål 2.9

Sikre menighetene og de enkelte kirkemedlemmene regelmessig geistlig betjening.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Vi har i 2007 opprettet én ny prostipreststilling (50 %) i Ytre Stavanger prosti og styrket prostiprestressursen prosentvis i Tungenes (+20%) og Haugesund (+30%). For å sikre en god utnyttelse av presteressursene ytes det dessuten noen mindre tilskudd til noen samarbeidsstillinger der kirkelig fellesråd bærer det alt vesentlige av lønnsutgiftene (Randaberg, Rennesøy, Undheim, Nærbø). Det foregår en kontinuerlig vurdering av hvordan lønnsressursene kan benyttes best mulig, og hvordan de blir fordelt innen de enkelte prostiene.

Mens det i 2006 var 12 tilsetninger i ledige stillinger, ble det i 2007 tilsatt prest i 18 stillinger. Av disse var det ett prosteembete (første prost i Ytre Stavanger prosti) og en nyopprettet prostipreststilling (50 %). I tillegg ble det foretatt utlysning og tilsetning i tre vikariater der fast stillingsinnehaver har fått permisjon (ett el. to år) for å betjene prestestilling annet sted. Én av stillingene ble lyst ut to ganger, da man ble stående uten søker etter første gangs utlysning.

Til de 18 stillingene var det fra 0 til 14 søkere. Ledige stillinger innebærer en utfordring vedr. jevn og tilfredsstillende betjening, og i enkelte av de ledige stillingene har vi strevd noe med å få til full dekning. Likevel må vi si at tilgangen på vikarer er jevnt over god, og vi er ikke kjent med at det i 2006 har blitt meldt messefall, eller at kirkelige handlinger har måttet utsettes pga. manglende geistlig betjening. I beskjeden utstrekning dekkes vikarbehov ved at egne lekfolk får biskopens fullmakt til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger (jfr. Tjenesteordning for biskoper § 10.2).

Beredskapsordningen for prester har vært i funksjon i 2 ½ år, og den synes å fungere bra. For prestene er det forutsigbarhet mht. utkallinger, og for kirkemedlemmene er det med dette etablert en ordning som sikrer at man blir betjent i akutte situasjoner.

I 2007 ble administrering av prestenes ferier lagt til prostene, og denne omleggingen fungerer stort sett godt.

Fridagsordningen fungerer stort sett bra, men i to av prostiene ser vi et etterslep i uttak av fridager.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Bispedømmet har følgende strategi og rutiner når det gjelder geistlig betjening/vikarer:

- a) Ved behov for vikar til enkelttjenester: Prost/prosteseekretær har som oppgave å engasjere vikar. Dersom dette ikke lykkes, meldes behovet til bispedømmekontoret, som finner en løsning.
- b) Ved behov for vikar til lengre engasjement: Vikarbehov meldes til bispedømmekontoret, og biskopen engasjerer vikar.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Prostene har fått et større ansvar for administrering av nødvendige vikarer (ferier & fridager, permisjoner, sykefravær), og dette fungerer stort sett bra. Enkelte steder ser vi behov for kursing/opplæring for både proster og prosteseekretærer, og dette blir fulgt opp i 2008.

Resultatmål 2.10

Tilpasse prestatjenesten til lokale forhold og utfordringer

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Arbeidet med prostereformen er videreført, og prostene står i økende grad fram som ledere av prestatjenesten i prostiene.

Prostene har i 2007 tatt fatt på arbeidet med arbeidsbeskrivelse for den enkelte prest i prostiet, og i tre av prostiene er dette arbeidet gjennomført. De øvrige melder at dette vil bli gjort våren 2008. Arbeidsbeskrivelsene klargjør bl.a. hvilket samarbeidsområde stillingen inngår i, gudstjenester og tjenesteuker, menighetsråd og utvalg, andre oppgaver som tilligger stillingen og hvilken kompetanse presten har (formelt og reelt).

Ved tilsetning eller endringer i tilsetningsvilkårene utformer Stavanger bispedømmeråd selve arbeidsavtalen som beskriver rammeverket som gjelder den enkelte stilling, lønnsfastsetting og særlig forhold knyttet til den enkelte stilling.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Arbeidet med implementering av nye tjenesteordninger for proster og menighetsprester fortsetter, bl.a. med sikte på å hente ut gevinstene ved denne nyorganiseringen. Mulighetene for sterkere spesialisering samt seniorordninger undersøkes særlig. I 2007 er det gjort avtale om overgang til seniorpreststilling for en ansatt; en annen har fått definert hele Stavanger bispe-

dømme som tjenstedistrikt; to kapellaner har overtatt funksjonen som sokneprest og i en stilling er nødvendige avtaler gjort for overgang fra sokneprest til prostipreststilling.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Arbeidet med utnyttelse av spesialkompetanse bør utvikles videre. Til nå har en kapellan fått definert et særlig ansvar for prestedtjenetjenesten knyttet opp mot et felles konfirmantprosjekt for psykisk utviklingshemmede som dekker hele Stavanger by. En tilsvarende tilretteleggelse vil en nå få på plass ved overgang 07/08 for et lignende prosjekt i Sandnes.

Tilretteleggelse av arbeidet for seniorprester har bare så vidt kommet i gang med en overgang i 2007. En ny overgang vil være på plass fra juli 08 og enda en fra oktober 08.

Presteskaper i de to største byene har høyt aldersgjennomsnitt. Samtidig sliter vi med betjening av ungdomsgenerasjonen nettopp i disse bysentra. Bispedømmet vil måtte målrette utlysningen av noen av sine presteressurser i byene mot ungdomsgenerasjonen i sterke grad enn før. Arbeidet er satt i gang fra årsskiftet 07/08.

Prester og daglige ledere i Sandnes prosti samlet på Tonstad.

Resultatmål 2.11

Utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten hos den enkelte prest.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Kompetanseplan for prester er revidert, og ny plan for 2008-2010 er vedtatt av bispedømmerådet.

I arbeidet med for den enkelte prest utarbeides kompetansekart i prostiene.

Det er gjennomført todagers konvent for prester med 84 deltakere (off. st.). Tema var gudstjenestereformen. Jens Petter Johnsen og Øystein Bjørndal foreleste, i tillegg til biskopen.

Det er innvilget studiepermisjoner gjennom REU (ca. 40 uker fordelt på 14 personer). Et planlagt etterutdanningsopplegg, utviklet her i bispedømmet (Kirkens rolle i forsoningsprosesser), ble avlyst pga. for liten deltakelse. Til gjengjeld ble det gjennomført innledende studiesamlinger til en større studiereise til Egypt i januar 2008. 54 prester har meldt seg på studiereisen, hvorav drøyt 30 skriver oppgave som gir studiepoeng.

Alle prestene i bispedømmet er innvilget rett til en ukes lønnet permisjonsuke årlig til fordypning, dog uten andre utgifter for det offentlige.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Vi henviser primært til i kompetanseplanen som fulgte årsrapporten for 2006 og til kompetanseplanen som følger i vedlegg til årets rapport. Kompetanseplanen prioriteringer følges.

14 prester deltok i 2007 i studieprosjekt av størrelsesorden minst 10 studiepoeng. Ved inngangen til 2008 vil antall prester som deltar i slike opplegg være på nærmere 45.

Dessuten stimulerer arbeidsgiver prestene til å delta på en rekke enkeltkurs. Vi nevner:

Innføringssamlinger 17/01 og 18/01 ved biskopen om lærenemndas uttale ang. homofilisake.

Til sammen 48 prester. Service og kvalitetskurs. 21 prester. 31 prester på lederOase i IMI – kirken; Stavanger 8-10 februar med fokus på gudstjenestereformen o.s.v.

ABV har stått noe stille i 2007, delvis pga sykdom i administrasjonen.

For øvrig er det tilrettelagt for at hver prest kan ta ut en ukes permisjon til studier eller retreat i løpet av året; dette som et ledd i oppfølging av ordinasjonsforpliktelsen.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

I rammen av den nye kompetanseplanen tilrettelegges det for fortsatt sterk satsing på etterutdanning. Masterprogrammet vil nødvendigvis føre til en sterkere prioritering av ressurs på dem som har lagt et klart studieløp.

Arbeidsgiver har benyttet større studiereiser for prestene som brede studietiltak og gode redskap i arbeidet for å stryke korpsånden i medarbeiderskapet. Nå evalueres denne satsing som et resultat av de endringer ny kompetanseplan legger opp til.

Arbeidsgiver skal styrke bruken av ABV fra 2008, primært i tverrfaglige grupper.

Kompetansekartene brukes nå primært som oversikter og ved stillingssøknader og i liten grad som den ressurs de skulle være. Prostene er nå pålagt en lagt mer aktiv rolle i bruk av kartene slik at prester med særlig kompetanse kan få anledning til å bruke denne og den kompetanse prostiene må bli supplert med prioriteres når prester søker med kompetanse.

Resultatmål 2.12

Motivere og tilrettelegge for flere kvinner til tjeneste som menighetsprester og i lederstillinger i kirken.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

I Stavanger bispedømme er 2 av 10 proster kvinner.

Til ledig stilling som prost i Ytre Stavanger meldte det seg to kvinner som søkere; en mann ble utnevnt.

Til de øvrige 17 ledige stillingene i bispedømmet i 2007 var det kvinnelige søkere til 8 av dem, og i 2 stillinger ble kvinner tilsatt. Totalt 108 søknader fordelte seg på 58 personer. Kvinneandelen var hhv 17 og 10 (15,7 % og 17,2 %). Det ble tilsatt 16 menn og 2 kvinner (kvinneandel 11,1 %).

Vi har nå 11,9 prestestillinger som innehas av kvinner (16 personer). Vi har dermed en kvinneandel på 12,5 prosent (årsverk).

Vi kan langt fra si oss fornøyd med andelen av kvinner i prestestillinger i bispedømmet. På bakgrunn av at Stavanger bispedømmeråd har gjeldende tilleggskriterier ved tilsetning i stillinger som sier at en vil søke å tilsette flere kvinner og flere yngre søkere, må tilsettingspraksis evalueres og følges nøye.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Stavanger bispedømmeråd ønsker at flere kvinner søker stillinger i bispedømmet, og har vedtatt særlige kriterier der kvinner og yngre søkere så vidt det er mulig skal prioriteres tilsatt. Kvinner oppfordres til å søke ved alle prosteutlysinger men ikke i andre prestestillinger. Innstillingsrådet og bispedømmerådet har fokus på behovet for flere kvinner i stillinger.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Det er behov for en mer aktiv holdning når det gjelder rekruttering og tilsetninger av kvinner i bispedømmet. De kvinner som allerede søker stillinger har normalt tilknytning til bispedømmet fra før. Det er likevel fortsatt få kvinner på søkerlistene. Vi må rekruttere inn flere kvinner uten at de nødvendigvis har noe forhold til bispedømmet fra før. Det kan skje gjennom kontakt med studiestedene, og ved å eksponere bispedømmet som et område der kvinner ønskes velkommen til gode arbeidsvilkår og hvor også kvinner vil erfare at tjenesten gir god respons i engasjerte menigheter.

Stavanger bispedømmeråd gir kvinner gjennomgående gode lønnsmessig uttelling. Vi kan ikke se at lønnsmessige forhold skulle hindre rekrutteringsarbeidet.

Kvinner er rimelig godt prioritert i kompetansesatsingen i bispedømmet. Det kan imidlertid arbeides langt mer aktivt med å rekruttere inn kvinner i kompetansetiltak som forbereder for lederstillinger.

Resultatmål 2.13

Styrke ledelsen av prestatjenesten, samordningen av prestene og kirkens valgte organer og samvirke mellom prestene og andre kirkelig ansatte

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Den nye prostiinnvidlingen, iverksatt fra 01.01.06, fungerer gjennomgående godt. Søre Ryfylke prosti er i minste laget hva gjelder optimalt utgangspunkt for de gode personalprosesser. Geografisk er prostiet mer enn stort nok.

Når det gjelder beredskapsordningen for prester, utgjør de to prostiene i Søre og Nordre Ryfylke ett beredskapsområde. Dette fører i noen grad til lange reiser, eller prest med beredskap henvender seg til lokal prest for utrykning. Gode kollegaforhold har muliggjort denne ordningen, men vi imøteser en økt statlig tildeling som muliggjør en deling av dette geografisk store området.

Prostene har i stor grad ført medarbeidersamtaler med både sokneprester, kapellaner og prostiprester. Biskopen har ført medarbeidersamtaler med alle prostene. Vi har videreført ordningen vi begynte med i 2006, ved at prostene har halve dager ved bispedømmeadministrasjonen med gjennomgang av utfordringer, oppfølgingsbehov, budsjettressurs m.m.

Det legges for øvrig til rette for felles drøftingsmøter (strategimøter) mellom bispedømmeråd, proster og bispedømmestab.

Etter at første visitasrunde er fullført, har biskopen nå begynt på visitasrunde nr. 2, og i denne legges det opp til prostivisitaser. I disse får prostene en viktig ledelses- og tilretteleggingsfunksjon, bl.a. i samtaler med både prester, andre kategorier kirkelig ansatte og MR ledere. Prosten sørger også for at ledergruppene MR leder / sokneprest / daglig leder – kirkeverge fungerer i forberedelse og gjennomføring av visitasene og pleier kontakten med disse. Det er også prosten som leder det lokale arbeidet med visitasgudstjenestene og som leder prostidagen for ansatte og tillitsvalgte under visitasen. Dette setter prosterollen på en tydelig måte. Prostene besøker regelmessig menighetsrådene og fellestrådene og har samtaler med disse.

I kursvirksomhet og fagdager i bispedømmet legges det vekt på deltakelse av flere faggrupper samtidig (trosopplæring, konfirmantlærerkurs, diakonale kurs, gudstjenesteliv m.v.). I stigende grad har ulønnede medarbeidere og tillitsvalgte blitt inkludert i bispedømmets kurs og ulike samlinger.

Arbeidet med ensartede prosedyrer for konflikthåndtering er videreført. Retningslinjer er utarbeidet og har vært til høring, og etter justering vil de nå bli sendt ut til arbeidstakere i begge linjer, som del av samordningsavtalen mellom Stavanger biskop/bispedømmeråd og de enkelte fellestråd.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

I Stavanger bispedømme har vi lagt vekt på å ha nære og gode relasjoner til fellestrådene. Det er faste møtepunkter mellom stiftsdirektør, biskop og kirkevergelaget, der saker som berører begge linjene i kirken, blir tatt opp til drøfting og avklaring. Prostene er nå også i løpende kontakt med kirkevergene innen sine prosti. Vi har videreført arbeidet med felles kurskatalog, og arbeidsgrupper er sammensatt med representanter fra begge arbeidsgiverlinjene. Fra biskopens og bispedømmerådets side er man bevisst på at fagdager, kurs, temadager osv. i størst mulig grad skal ha både prester og andre ansatte som målgruppe.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Samvirke mellom proster og kirkeverger kan ytterligere avklares og utvikles. Det er fortsatt utfordringer med å få dette fungere, særlig i områder med en prost og mange kirkeverger. Dette har prostene og kirkevergene valgt å gjøre til utviklingstema i 2008.

Resultatmål 2.14.

Sikre gode arbeidsvilkår for prestene.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

I forbindelse med medarbeidersamtalene har tre av prostene i 2007 utarbeidet arbeidsbeskrivelser for de enkelte stillingene. De øvrige 7 melder at dette arbeidet vil bli gjort våren 2008. Lokallagslederne i PF er aktivt inne i disse prosessene i kraft av medbestemmelsesretten. En forutsigbar ordning for uttak av fridager er tilrettelagt i alle prostiene. Det er oppnevnt tre verneombud for de 10 prostiene i bispedømmet. Den inngåtte IA-avtalen fungerer til en viss grad når det gjelder oppfølging av sykemeldte. Men økt oppmerksomhet vedr. avtalens muligheter vil kunne føre til mer aktiv bruk, til beste for arbeidstakerne. Vi er i en overgangsfase mht. bedriftshelsetjeneste / årlig legesjekk. Det er iverksatt en ordning for samtale, veiledning og sjelesorg for prester, andre kirkelig ansatte og tillitsvalgte. To erfarne og særdeles kompetente pensjonerte prester ivaretar denne oppgaven.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

De tre verneombudenes kompetanse innen HMS styrkes gjennom kurstiltak ved årsskiftet 07/08. HMS perm utvikles. Samordningsavtalene mellom de to arbeidsgiverlinjene kompletteres m.h.t. overgrepshåndtering og retningslinjer for konflikthåndtering / forebygging. Det skal gjennomføres vernerunder på alle arbeidsplasser iht. samordningsavtalene som er inngått med kirkelige fellelråd. Vikarløsninger ved permisjoner og tjenestefri skal være forutsigbar og møte arbeidstakernes behov. Det utarbeides nå en ressursperm for prostene som også blir en ressurs for prestene om de kan forvente ivarettatt av arbeidsgiver og hvilke ordninger som gjelder for prestatjenesten.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

HMS – arbeidet skal styrkes ytterligere gjennom kompetanseheving for alle ansatte. Bispedømmets introduksjonsprogram forsterkes. Bispedømmets nettsider vil bli utbygd slik at alle ansatte raskt kan få tilgang til de ordninger og som gjelder og muligheter som finnes.

3. Kommentarer til årsregnskapet 2007.**Kap. 349/3340 Kirkelig administrasjon**

Regnskapet viser et mindreforbruk på kr. 28.617. Det utgjør 0,4 % av budsjettet. Vi fikk overført mindreforbruk på kr. 126,5' fra 2006. Det innebærer at vi har forbrukt ca. 98.000 mer enn opprinnelig budsjetttramme for 2007. En av personalmedarbeiderne var sykemeldt i en lengre periode i 2007 uten at vikar ble satt inn. Ved normal bemanning tilsier dette at regnskapet hadde gått med ca. kr. 150.000 i underskudd. Grunnet omorganisering ved kontoret i to sek-

sjoner gir dette økte lønnskostnader på ledergruppen, uten kompensasjon. Kontoret er dessuten inne i en periode med nyrekruttering av kompetansearbeidskraft i flere stillinger grunnet ledighet. Det meget stramme arbeidsmarkedet; særlig i Rogaland der ledigheten er lavest i hele landet; koster denne nyrekrutteringen mer enn hva KKD har tatt høyde for i sine tilskuddsregninger for administrasjonsskapittelet. Budsjetttrammen for administrasjonsskapittelet er derfor bekymringsfull.

Kap. 341/3341 Presteskapet

Regnskapet viser et mindreforbruk på kr. 893.270. Det utgjør 1,6 % av budsjettet. Stavanger bispedømmeråd hadde i 2006 et mindreforbruk på kr. 1,728'. Dette fikk vi overført. Mindreforbruket kan forklares med at:

- utgiftene til beredskap ble kr. 397.000 lavere enn budsjettet. Det er var bl.a. langt færre uttrykninger enn ventet
- vikarutgiftene ble kr. 405.000 lavere enn forventet. Presteskapet var gledelig friske enda ett år!
- Andre utgifter ble kr. 91.000 høyere enn budsjettet.

Likevel har vi forbrukt ca. kr. 800.000 mer enn tildelingsbrevet av okt. 06 gav oss rom for. Mindreforbruket fra 2006 gir oss likevel en positiv balanse inn mot inneværende år. Det gir oss mulighet for å løse noen personalutfordringer i bispedømmet. Det gir imidlertid ikke noe rom for å få på plass en styrket menighetspresttjeneste i de distriktene som trenger det aller mest.

Stavanger, den 25.02.08

Ernst Baasland
Stavanger biskop

Inger Kari Søyland
Stavanger bispedømmeråd, leder

Åge Bognø
stiftsdirektør

Vedlegg:

Strategi for Stavanger bispedømme, ajourført september 2005 (sendes bare sammen med papirutgaven av årsmeldingen 2006.)

Etatsrapport 2007.

Virksomhetsplan 2008.

Handlingsplanen for 2008

Kompetanseplan 2008 - 2010

